

ทฤษฎีทัศนคติ (ATTITUDE THEORY)

□ ไสว เลี่ยมแก้ว

ได้มีผู้ให้นิยามของคำ "Attitude" ไว้มาก บ้างก็แตกต่างกันไป บ้างก็คล้ายกันมีบางส่วนเป็นสามัญคล้ายกัน แต่ในที่นี้จะพิจารณาเฉพาะคำนิยามของ Doob

Doob (1947) ได้ให้คำนิยามของคำ "Attitude" ไว้ว่า

An attitude is :

- (1) "an implicit response
- (2) "Which is both (a) anticipatory
and (b) mediating in reference to pattern of overt responses,
- (3) "Which is evoked (a) by a variety of stimulus patterns (b) as a result of previous learning or of gradients of generalization and discrimination,
- (4) "Which is itself cue-and drive producing,
- (5) "and which is considered socially significant is the individual's society"

ซึ่งจะอธิบายดังนี้

- (๑) "An attitude is an implicit response"

หมายถึง "การตอบสนองที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังเกตจากภายนอกไม่เห็น เป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้เป็นผลมาจาก attitude ทั้งหมด แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการรวมกันระหว่าง attitude กับพฤติกรรมอันเนื่องมาจากสาเหตุอื่นๆ"

- (๒) - a "An attitude is an implicit response which is anticipatory in reference to patterns of overt responses"

หมายถึง implicit response ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากบุคคลได้ปะทะกับสิ่งเร้าใดๆ และการปะทะนั้นทำให้ได้รางวัลหรือต้องโทษทำให้บุคคลเข้าหาหรือหลีกเลี่ยงสิ่งนั้นๆ อันนี้เอง คือ attitude

- (๒) - b "An attitude is is an implicit response which is mediating in reference to patterns of overt responses"

(อ่านต่อหน้า ๒๔)

ทฤษฎีทัศนคติ (ต่อจากหน้า ๒๑)

anticipatory ที่อธิบายไว้ในข้อก่อนนั้น เป็น Character ของ attitude ซึ่งมีความสัมพันธ์กับ goal โดยมี mediating เป็นตัวเชื่อมโยง

(๓) - a An attitude is an implicit response which is evoked by a variety of stimulus pattern” สิ่งเร้าจะเร้า attitude ใดนั้น มีทั้งสิ่งเร้าที่เกิดขึ้นจากภายในตัวบุคคล และภายนอกตัวบุคคล ทั้งที่เป็นภาษา และเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติอันเนื่องมาจาก Drive รวมทั้งสิ่งเร้าที่เป็นผลมาจาก percystion และ Learning ด้วย

(๓) - b “An attitude is an implicit response which is evoked as a result of previons learning or of gradient of generalization and discrimination.....”

คำว่า implicit response ตามความหมายของ Doob นี้ ผู้เขียนมีความเห็นว่ามี ความหมาย นัยเดียวกันกับ predisposition ซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ และเป็นผลจากการสร้างนัยทั่วไป หรือ ผลจากสามารถเห็นจำแนกได้ ผลทั้งหมดนี้สามารถเร้าให้เกิดพฤติกรรมได้

ตัวอย่างของการสร้างนัยทั่วไป (Generalization) เช่น "ความดำ" ของผิว Stimulus ของ ความดำก็มีตั้งแต่ค่าน้อย ค่อย ๆ ทั่วความเข้มข้น ความเข้มของความดำที่เพิ่มขึ้นแต่ละระยะนั้นถือเป็น Stimulus อันหนึ่ง ดังนั้นจากตัวอย่างนี้ จึงมี S (Stimulus) ของความดำหลาย S การที่หลาย S เข้ามาเร้าบุคคลนี้ทำให้บุคคลสร้างเป็นนัยทั่วไปขึ้นว่า "ดำ" ซึ่งก็มี "Concept" นั้นเอง คือ Concept เกี่ยวกับความดำ และการที่บุคคลสามารถ "เห็นจำแนก" (Discriminate) ให้เห็นความแตกต่างของ S ต่าง ๆ กล่าวคือรู้ว่า S แต่ละ S ต่างกันนี้ ก็นับเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างนัยทั่วไป

(๔) “An attitude is an implicit response which is itself cue- and drive producing.....”

implicit response ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล สังเกตไม่ได้ ดังกล่าวมาแล้ว ในข้อก่อนนั้น มี Stimulus Value ด้วย คำ ๆ นี้มีความหมายดังนี้ เช่นยกตัวอย่างในการนับเลข เลข ๖ เป็น response ของ Cue ของ เลข ๕ และในขณะเดียวกัน ๖ ยังเป็น Cue ที่ทำให้เกิด response ๗=ตามมาด้วย ดังนั้นเรียกว่า ๖ มี Stimulus Value attitude ที่จะถือว่า Stimulus Value ใดก็ตามเมื่อมันได้แสดงตัวเป็น Stimulus ให้เกิด response ขึ้นได้ และ response นี้ก็จะกลายเป็น

(อ่านต่อหน้า ๔๓)